

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԷՊՐԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Իրաւամբ գիտել կուտան ֆրանսու-
կան լրագիրք ոմանք թէ այս ամեն ի-
րողութիւնք ի պատիւ են Գերմանիո

Հատաական է որ Առաջ Հինգշաբ-
թին երկրորդ ընտրություն մե-
թուական փոքր առականթեման
մ'ընտրուն վերջապես. զի ըստ դեր-
մանական դրուկների համեմատական
մնացած ընտրությունը կորոշույն ա-
ռաւելագոյն քուէ ստացող առաջին
երկուց ընտրելիքն է եւ ի՞նչ քուէ տալով
Ռայց այսպէս դժուարաւ յաշորելէ
եռեւե, Պիզմաբք իշխանի պէս մարդու
դր ի՞նչ հրապոյր կ'ունենայ երեւոյթ-
ութեանական պայտան, Այլոյս սրբուն չոր
է շատ չոր միկթարութիւն մը չի՞ լի-
նիր եթէ այս պայմանաց մէջ երթա
ազգային ի Ուայնթակ:

երեւոյ. Ժողովն իւր անցեալ չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ քննեց այն օրինադրէն որ կը տրամադրէ չափով երեկոյն և առտով կէրպակի օգտակալութեան Խաշատայի քաղաքացի մէջ, իռլանտայի բնակչութիւնը: Պատկերացնելով իր զինանք զնորմադրէ իրմադրելու օգտակալութեան Սքը Ռիլերմ Զարդող-դոյ տուին այս օգտակար ծրար ղրդը, իսկ Պ. Փառնէն ընդդէմ մնաց: Կը հասկնամ թէ, ըստ, Պատկերացնելով յանձնարարէ իռլանտայի Ժողովութեան դէմ ուղղեալ այսպիսի բռնադատական տնօրէնութիւն մը թէ՛ն իռլանտացի Ժողովուրդն անդրեալ Ժողովութեան չափ արեքտոր չէ. բայց ինչպէս կարելի է որ ազատականք և արմատականք կը հասնին այս ծրարդոյ, Գարտաւորէ իր իռլանտայի քաղաքացի ներկայացուցելու ներկայիսանաց հարեացքն իմանալու Այսպէս, յարեց Պ. Փառնէն Բորք քաղաքն որոյ երեսփոխանն եմ հակառակ է այս ծրարըն քուէնարկութեան:

Պ. Փառնէնի այս խօսքերուն վրայ

Եւստակիոս Կոնստանդնուպոլսեացի
 Երաւեստ Կէրէնէ, որոյ անկախաձայն
 անդէլ. աղկան սր գործին մէջ ամբաս-
 տանումն երէկ ծանուցինք, ի Զուի-
 ցերիւս, ուր կը դառնուի, յայտարար-
 ւած է թէ Անգլիա պիտի դառնայ
 դատարանայ առջեւ ինքզինք արդա-
 րացնելու համար այս ծանր ամբաս-
 տանութեանն։

Անցեալ չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ
Պ. Ռ. Լաւթի Նարոտի Թէ ստոյ՞ց է
Է. Պողոս դէսպանատն պատուալի վր:
ցորդ Պ. Բրուէն Թի՜Ֆոյանկերպ աննդէ՛
մեռած է. ստոյ՞ց է որ վրէժին տարիներ
Է. Պոլոս անդ. դէսպանատն մէջ այս
հիւանդութեամբ ուրիշներ ալ մեռած են
և արեւօք անգլ. կառավարութիւնը տե-
հիւազդիր մը պատրաստել չարի՞տայ սո-
ցիալականայն. առողջական մի՛նակն յոյս:

Այս ծանրակշիւ հարցմանը ի պատաս-
խան, արտաքին գործոց նախարար-
ութեան խորհրդական Սեր Ալեյան Զեյնիլ-
սըն, իւր բովանդակ գիւտնադիտութիւն
հարաւորութիւնն ամփոփելով, ըսաւ ՝
« Գ. Բորչեւի ողբայլ մահէ յառա՛-
կա թիկնից, ո՞չ թէ Բիվոյապարտե-
անիցէ՛ն ՝ Ինքնապաշտն առողջապա-
կան փնտնելի գալով, աշոր վերաբերեալ
ամեն գործիքը ի նորոգ ինտեպան 1878ին, ի
ամեն կողմիւր քէ շրջոյ ծածարայնը չհնչե-
լաւր հանուեցան 1883ին անողմնախալ
ի վիճաւորաբ քննութիւնը քը տեղի ունեցե-
լովով չհնչին առողջապահական պայմանա-
գոհացումը իրենի ստուգեցան ։ Յորմ
անտի ուր քաւոքեմնիք չեմքուծեցան
աւելի կանոնաւորապէս օգի բանիլը զիւ
բացեցին համար չեմքին մէլ ։ Ուստի
թիկեւ պատան չկայ Գ. Բորչեւի մահը
չեղանապաշտն առողջապահական պայմա-
նաց թիկութեան վերաբերով, ըսայ չեմ
հանգեմը պիտի պրտուն ըրտէս զի խոր-
գանկեմն ի կողմիւր վերաբի քննութիւն ։ »

Ըստ նորագոյն ակզեկով թեանց
անգլիական դորաակալ Պ. Բլիթթը
գլխավորեց և Մանիփոլոցոյ ձեռնարկ
և իւր մարմին յօշոտեալ, բարեպէս
գութք նետեալ, և շուներու և մե
կերու ճարակ լինելու համար, Այս
բառմէն իշխէր տեղի ունեցած և Ման
ճարին աչաց առջև, որ հրաման տուաւ
որ որ միւս անգլիացի պաշար եւս նոյն
վայրանս ունեան, Մանիփոլո անդէ
դորձակալ Պ. Կրիմուտ և ուրիշ երե
կու պայտին նոյն բարբարոսական եւ
դանակաւ կտոր կտոր շարքու նշան
իսկ Տիկին Կրիմուտ որ յայտնա
էր փախիլ մեծ ճարտարմտութիւն
և քաջասիրտութիւն ցուցց՝ ոչ մի
այն ինքզինք պատուիք ալ և շատ
մընկերներ, շնորհիւ իւր բաժ մա
նօթի թեանս Մանիփոլո ճարապե
ներուն, Անգլիացիք մեծ պարգեւ
ներ խոստացած գլխաւոր և զՄեծ
անգլիէն (Սպարապետը) բռնող եւ
անց ի իշխանութիւնեց յառնողին
Միւս կողմէ, անգլիական ստուար
գունդ ևս կ'երթայ պատժել Մանի
փոյնցի արարածները որ

Ինչպէս հեռագիրն երէկ ծանոյց
Միքայէլ Միխայէլովիչ մեծ-դուքսն
որդի կաւկասիոյ նախորդ փոխարքաւ
յին, հինգ տարի Ռուսիայէն դուրս
պիտի բնակի: Բայց կ'ըսուի թէ իւր
մօր յուղարկեալութեան ներկա
դատնիսի բացատրիկ թողյալութիւն
եղեր է իրեն:

Օրթոտոքս քահանայն որ ի Ճենու
վա պսակի օրհնութիւն մը կատարած
էր՝ արձակուեր է կղերական պաշտօ-
նէն :

Յրանա Յոգէֆ կայսր իւր բացման
ճառով առ նշանակալից խոսքն ըսած
էր. «Սի կառավարութիւնս կ'այլափոխ
ի նորոյ կանոնադրիւ երկիրն քաղա-
քական-առեւտրական յարաբերու-
թիւնինն օտար Պետութեանց հետ
և ուշագիւր կ'ը գտնուի որպէս՝ զի այդ
օտար երկրացի հետ առեւտրական
դաշնագրէք ըստ կարի միտադրու-
կնքուին և երկար պայմանամամով, որպէ-
զի զի արհեստագործութիւն և հո-
գաւորութիւնն որոնքն տեսական
դրութեանն մը չնորհիւ բարեխաղաղ
պայմաններն մէջ զարդանալ և բար-
գաւանալ» 13

Այս խորհրդական յայտարարու-
թեան առթիւ, այլ ևս լրագրիւ
գիշերեն ի զերեւն տնտեսագիտաց
և քաղաքագիտաց բարձանքն է դեր-
ման հաստիւսն առեւտրական միու-
թիւնն պնդնաւորող նկատմ. առեւ-
տրական ընդարձակագոյն միութեան
վր, որուն պիտի անդամացնէ Խոսրով
Սեբադեա, Պետիա, Հրատատա, Ռու-
մանիա, Եւ այս տնտեսական միու-
թիւնն կ'աղտուի իմաստիւն ղէ՛մ. մա-

Դառնալով ֆրանսական մաքրապաշտու-
թեան դէմ, իմէ՞լ մաքրաբն յանձնի
ժողովը՝ նախագահ Պ. Մէլինը խոհրդ-
դոց անսպով, ֆրանսական խորհրդա-
րան, առեւտրական դաշնադրոց ար-
աւոյից ընդհ. փնտրանով թեան մէջ
հաւանի ծայրայիշ մաքրապաշտը ընդա-
քաւանութեան, ինչպէս ֆրանսական
ֆրանսախորութեան լիբէրալիզմը ար-
տաւալաւով թեան դէմ ինքնապաշտա-
նութեան համար կնքուեցաւ երբեմն
նիդալիզմով ինչոր, ֆրանսական մաք-
րապաշտութեան օտարութեթ հակութեան
հանրուն դէմ ինքնապաշտանութեան
համար, յիշեալ Տէրութեանը առեւ-
տրական կուռանի վրայ խօսք մէկ պի-
տի ընեան հոգեր, Զայս յիշեցնելով
ֆրանսական կարգը մը լրագրի հա-
լուս մէջնի իրենց մաքրապաշտը հա-
լուսնի կնքներուն՝ լիանակ պատուար-
նի, քաղալ ֆրանսայի ուսմանալ վրայ

Ի նիւ. Երբ այս օրերս Լասուածա-
շունչ մը ծախուեցաւ 74,000 ֆրանքի :

Իրաւ է սակայն որ այս գիրք նոյն իսկ
Կիւթեմպերկի մամուլով տպուած էր ժա-
մանակաւ :

Կրեյցմարշեն կարևոր գերմանական
թերթն այս օրերս յօդուած ևր ճիշտ-
տառակեց «Գերմանական Միութեան»
խորհրդով, յորում առ եզրակացու-
թեան կուգար ևր յանդեր թէ յկղզու-
Լուսնէ գերման վարչութեան հետե-
ւած ընթացքն Կղզոյցիներն աւելի
Ֆրանսեաներ ըլլաւ քան որպիս ինն
1870ի պատերազմէն առաջ։ Առ այս
հրապարակն պատահանանց եւոր Տոյս-
Անկ. Չալմեյ, Ալգան-Լուսնէի գերմա-
նացեան իբրեւ վճռական փաստ յիշի
դոյնից գաւառաց պատուիրակութեան
կողմէն այս օրերս Կայսեր ժառուցեալ
ուղեքնն և կաթողիկ ժողովրդապետ
Հ. Ժաթրի կհաստատուած քերթութեան
ներք, որովք ևր յայտարարե թէ ամեն
բարի Ալգան-Լուսնէցի ամենայն եր-
կիւղածութեան ևր համարիբայն եւս
խախտանովեան պճառն, որ այս
գաւառները միայնուցած է Գերման-
նիոյ հետ, և կ'որովք ևրման Կայ-
սեր և աղբն բարօրութեան համար
Կայսրն իւս Հ. Ժաթրի քերթութեան
ներքն յատ ակողծերէ է։

«Պարզասէր այլ վայելչասէր» բարեկամ
մը հետեւեալը կը գրէ մեզ .

Եւրոպական թերթերը ստեղծ տեղեկութիւններ կուտան օրուան նորաձեւութեան, հագուածքներու, դռներու և այլ այդ կարգի ինքնոգոյ մասերու թերեւս կարծուի թէ անօգուտ ձանձոր լինեն միջ պա և պրատեր տիկնանց հաճողը պիտիպարենք միայն ծառայել բայց երբ դառնուինք հասնողին հանդիպել տ մէջ, կամ հւաճաւոր մեծ հեղեղից երբ, ուր անանկը զանազան դաստակարգի պատկանող տիկնանք ստուար բազմութիւնով կրիմար հրդեհման, կ'ընթանան թէ

200 K

4.1119.00

ፊ ሆ ሂ ስ ገ ገ ገ ገ ገ

— Բայց ատուրը աներեւակայելի՞ բա
նքեր են, գոյգեց Պ. Վան Ստեփանյանը։
— Ունեւորէ հաստատու թէ՛ յատակաքօն
մէջ գրուածները ճիշդ էին։ Արդող օր
անցորդի հետաքրքրուիւնն գոհացնելով
— Վերջի՞նք,
— Եւ, գտաւ և բացի քաղորդի դռնէ
մէջ քաղաք լողողկան խողովակներ և եր
կու. քաղաքը շատ նեղ սանդուղներ, պարփ
մէջ չիտուած և ատուրը բաւական լա
մնացած էին։

Անդր միջոցին, գետեք, իմ սարքը
 չառա՞մը երկրասարգելու չհաս ի՞նչ տեղ
 չնստի՞ր որոնք ինձ արեցու՞մ էր ձեռնա՛ն
 ինձ, ի՞նչ շուրջընթե՛լին զվա՛ն ի՞նչ նե՛կ
 ինձ՝ ինչքե՛ր տխուր... Զարմայա՛յր մէջ
 կա՞նա՞մսերն ըլլա՞յու՞ն կարգա՞յր, այդ տո՛ւն
 ինձ չըմօ՞ կա՛նաւորեցին, չառա՞մսերն
 ինձ, և յաճա՞ն կ'ընդունէ՞ր քաղա՞մսը
 հաղա՞յր ընկերոջնին մոր եղբի՛ հսկ խոստ

ուցեալ իմ Հայկերոյթներուն վրայ, իս
սիճա՛նս Թուրքիոյն շարխազանեցին, այն-
չեց որ ձեր ակա՛նքն Հասաւ անտոն
թեանցս ազմու՛կը :

Եթէ ինձմէ աւելի տարուց էր, Սան
գաթի զերպանսն անրաճա՛նս էր եղած
Վարդետունի թիւն էր: Հի՛նայ այնպէս
կարծեմ, Վերջոյն իր սիրոյճօրաւ
թեամբ, իր արտաքին հրապուրիչ ձեւե-
րով և իր ցոյց տուած բարեխմամբ թե՛ամբ
սեմ փառաշէն թիւն յերջայն էր ինձ, ի
մացուցի տանն մէջ ըրած տարօրինա-
յիւտս, և իր արեւ բանեցուցի մեքենա
կանութիւնները:

«Շեռտ» երբ գրեթե մանկացածս
յակարծոր մեկնեցաւ քարիցէն և Ծրարան
յէն, տանս բանալին յանձնեցի Պ. ալ
Սոսաշեքին, խնդրելով որ երբեմն երթա
հսկէ ինն, և արտօնեցի որ ի բարեկեան
ներս հոն հրաւիրէ։ Միւրը ունէի Ասէի
կայէն դարձիս ծախեալս ապր թաւ
մաշքաբալակս որ ալ բանի ըն շէր՝ ծառա
թաւ բայց Ամսթէրդամի մէջ գտնի տե
ռած էի, դուք խելեւս դուրսս բերիւք և
սիրտ տուիւք ինձ. ձեր ցուցցուցած հայ
բալակս զգացմամբ և փառաւորութեան պա
տասխանելու համար, աշխատութեան մէ
ջ աղտուած եւ գրեթէ խնդրի կարեւոր շա
կիւր դրացանելով, մտացա իւրախ՝ ցանկա
պատր ծնալէն, Հօրս բարեկեան և նախկին
Բիթմալիք եղող տաճի որ քրեթի միայն
որ հանձնեալ ամեն տարբի տուրքերը մնա
լիքն, Անկից իմացա թէ ցանկապատր
Հորնապան-պատրութեան ուրիշ տեղ ու
մանկով, Պ. ալ Սոսաշեք ուրիշ պահա

պան զորքած էր: Վերջապէս, այնչափ զօրք ունէի ինչ-եւորքի մէջ որ բարիքի մօտ կողոպտեալստեան թեմանք մը ոչ ոքի չկրէր շար զբաղիլ: Միւս կողմէ, խոտառացի ըլլալով, ձեզ անցնացաւ քոյորոյուն մէկ իջեալ թողուլ, իմ անցնացած նորաստի բարիզգիւններէն եւ ոչ մէկուն նմանի քրքրի: ոչ իմ մատգաբի դեբարաբանի, որ թերեւս կը կարծէ թէ այ մեռած եմ. այսպէս որ, այսմ իր կպուռածք կը նկատէ թերեւս իտիւրի ցանկապատր:

—Այն ատեն, Վիլիէմը, ըստ ձեզ դեբարադանք օրիորդ տը կ'առնէն այդ գալուրի մէջ դռներէն անկողք գողուած սենեկի մը մէջ փակած է:

—Տունը՝ որ կը նմանէ չին թրքիք մը երկու ամուր աշտարակներու ունի. համար եւս եւ՛ որ նախնայն վիճակու մէջ բաւ-տարկուած է աղջկիկը .

Սպասարուք մը եկաւ իմացնել թէ նա-խանաջը պատրաստ էր .

—Լուրեթիւն, ըստա Պ. վաս Օսէն առքի դերեկով, ըստա դերեկով դրած ախտը չէ որ Հոս մարդ մտէ .

Ժամը եօթն ու հինգի, Պ. վաս Օսէն կառքը, զոր իր կապաւորը կ'ընթերցայի Սէն Տըրիւի ամառան վրայ, Պ. վաս Օսէն կ'առքերն մէջ . որ առնէն կ'երթար, ի-ր լոգով նստած էին Վիլիէմ Տըրքէթն ու կա-պաւորն, Նուստո ու Հովասապուցն երկու պատարարներն նստէն կ'երթային, Տի-կին Տըրյոսի կառքերն մէջ .

Պիլերներ եւան իւր, որք Արեւիկէն Հասանա
Վերինն ալ կողով դռնակին չարտօնէ մարդ
պար բրաւ եւ այժուհետեւ կառավարն եւ
րիտասարդին տուան Հրամաններուն Հա-
մանն ուղղեց ձիերը, երկու կողմերէն
յամբարդը՝ երան իւրմտին րդայն զստի-
վերէն եւ անտարբ մտան։ Բարտաղին զու-
նետով կանգ առին Ամերիկացւոյն Հրա-
մանաւ, եւ վար ինան կողմէն։

—Հիմա, ըսաւ երիտասարդը, պիտի
բախեմ, տաքը գլուխներէ իմ Հասնիւն
աւա ճամբան։ չեմ գիտեր թէ ինչ վի-
ճակի մէջ է․ բայց հոգ չէ, եւ առջեւէն
կը վազեն, եկե՛ք ետեւէս։

Չէր մարդկին անտարտն մէջ մտան եւ
լուծեցան արաւմարցան։ Յանկարծ Վի-
նիլին կանգ առաւ։

—Այլ լսե՞ք, հարգույց ցած ծայրոյդ:
—Այո, պատասխանեց Պ. Վան Օսկն
ի՞նչ է պարտ:

—Երբեք, աղապահներ, քրքիքներ, հի
գուարճանան ի՞նչ առիթով Տարապետ չկապ
հոն է մարդեքեքն: Կէրեւէ թէ գուարճի
ընկերութեանը մը հետ է:

—Այն ատեն լաւ բրինձ բազում թեամ
է զիեւադ գալովդ:

Նորէ քաղեր սկսան: Ընդհուպ ծառե
րուն միջէն տեսան առաջին յարկին լու
սաւորումով պատուհաններն, և կըցաւ
նոյն իսկ ծնամբը մաքր մը, այլ ծառու
հանճերէն միջոյ աղբու կեցած: Գորտե
նակցին յայտնաւոր առաջութեամբ, ա
ռանց ծայր հանճեր. ծառերուն ետեւ
կարեւել եղածին չափ ծածկուելով, մ
ատեն է որ, լուսոյ ճառագայթի մը միջ

Երեւանի տեսակէն երկուսն առուեալներու
անցելից զորս Լուսին և Քոյիկներն կարելէ
Վիլիսմ Տըբէթ զբապանէն րամախ մը
շահած էր եւ ձեռքը կը բռնէր զայն՝
ցնցեալաբար րամախին էր, որով բացուի
զայն զիւրուէն մտան։ Ամենին առաւ ինք
և Չ. Վալս Օսէն մտան։ Գրեթէ՝ ամսիկա-
պէս լսեցին պատուէշահին գոցուիլը։
—Տեսա՛ն, ըստ Տըբէթ յոգեցա՛ն։
—Սեղգասու կրտսէ՛ր փախի՛կ ձեռքեր-
նուս։
—Ամեն տեսակէն մեծ գտաւ որ քո

Քաղաքի բանտարկյալներին հետ առնելով՝
—Այդ, ըսյալ քանի որ ամեն բան երեւոյ
կողող է, կրնա սպաննել զայն բնա-
շէկէ՛ն առաջ։

Կապուած են միւսները ներս մտած էջին
նայելէ։ Յանկարծ քրքիչներն, կըղերն,
աղաղակները նոյնն իրարբանայն։

—Զարապ տե՛ն իրար անցանք, ըսաւ
Վրկիթ՝, չէն տեսած։ Կողոստ է՛ն։

—Բայեւնք, ըսաւ Կապուածը։

Եւ արտահանով ձեռնին, ղէպի մ տունէն
յառաջանայն։ Ամերիկայէն, որ միւսներէն
խառ տասնէիցէ զայլ առաջ էր քայլէր,
գետնայնով ցատտահաններին միտուն
քով զնայն եւ ապակիին ետեւէն տեսաւ
Բօքսան եւ իւր կինն որ հացիկերովքն մը-
նաղորդեցները լախելու վրայ էին։ Իսկով
շարժան էր ընկերներուն քով եւ ցած ձայ-
նով քանի որ խոսք զխառակեց Պ. Վան
Օսէին եւ Կապուածին հետ։

Վերլիժմի երեւակայած յարձակման յա-
տակադիծն ընդունուած էր: Կապիւռօն
ծառայներէն մէկուն ձեռքէն չուանի ծը-

արքայ մը առաւ։ Այն ատեն Նուռառն և Գ. Սան Օսէյնի երկու ծառայները՝ Քթաղով, որը զգուս պիտի չլսուէինք ներս, Ամերիկացին տուրը մտաւ, Կապիթալին և Գ. Սան Օսէյնի հետ, և երեքն այլ խոսքեր չու պիտեանայ որ կը գտնուէին Քթառն ու սինը։ Երկուքն այլ բանեցանք ու քեզին զարմուեցանք ոտքի ելնելու Ժամանակ չուշեցանք։ Կինը միայն արձակուի մը արարաբիկ ճիշ մը, սեղանին վրայ ազգերով լեցուն քաւաթ մը զոր բերանի կը առնէր։

Սակայն, Բազմա փորձեց զիմաջրելը, բայց Կապույտն վրկշռ նեղված և ըստե առ արտառնալով չհրեհանալի առոր ճակտին ուղղվելով:

— Եթե՛ն ճանդարտ արեհանա և ձայն հանես, գլուխդ կը ջարթախեմ:

Այս խոսքերն աղղեցուժե՛ին ունեցան, մարդն ու կի՛րն արտառնալով որ ամեն զիմաջրութիւնն անգոգառն էր և թղղուցին որ կապույտ զրիւթը, բան մը որ մէկ օյալու կենէն ին եղաւ:

— Հմարտ, ըստե Վիլիէմն չկոնէ լինի, խոսէ և պատառախտէ: Աղղիկ մը երբեք եւս չես, ո՛րք է:

— Աղղիկ, ջնմ գլխտըր' ի՛նչ ըսել, կ'ուգտէ, ըստե կ'ինն երկտաաաղղին յայեղոյ, քաղաղ:

(Zurücksetzen)

նի, 20.—Ձեռնակորայի իշխանն
ուհին և իրենց դուստր Լէօն-
ի դքսուհին Գան ուղեւորեցան

